

PWYLLGOR LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol a gynhaliwyd yn Ystafell Bwyllgora 1a, Neuadd y Sir, Rhuthun, Dydd Mercher, 17 Rhagfyr 2014 am 9.30 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Stuart Davies, Gwyneth Kensler, Jason McLellan (Cadeirydd) a Mr Paul Whitham (Aelod Lleyg).

Mynychodd y Cynghorwyr M.Ll. Davies a J. Thompson-Hill fel arsylwyr.

HEFYD YN BRESENNOL

Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd (GW), Pennaeth Archwilio Mewnol (IB), Pennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd (LR), Pennaeth Refeniw a Budd-daliadau (RU), Prif Gyfrifydd (RW), Rheolwr Gwasanaeth - Plant sy'n Derbyn Gofal (RM), Cynrychiolwyr o Swyddfa Archwilio Cymru (GB ac AV) a Gweinyddwr Pwyllgorau (CIW).

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cynghorwr(wyr) Joan Butterfield a/ac Martyn Holland.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Eitem 5 ar y Rhaglen: Proses y Gyllideb 2016/16 – Datganodd y Cyngorydd S. A. Davies gysylltiad personol oherwydd bod ei wraig yn aelod o staff Cyngor Sir Ddinbych.

Eitem 11 ar y Rhaglen: Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol – Datganodd y Cyngorydd G. M. Kensler a Mr P. Whitham (Aelod Lleyg) gysylltiad personol oherwydd eu bod yn derbyn Pensiwn Llywodraeth Leol.

3 MATERION BRYD

Ni chodwyd unrhyw eitem y dylid, ym marn y Cadeirydd, ei hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 COFNODION

Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol a gynhaliwyd ar 5 Tachwedd 2014.

PENDERFYNWYD – y dylid derbyn a chymeradwyo'r cofnodion fel cofnod cywir.

5 PROSES Y GYLLIDEB 2015/16

Roedd adroddiad, ac atodiad cyfrinachol, gan y Pennaeth Cyllid ac Asedau, a oedd yn rhoi diweddariad ar y broses i gyflawni'r gyllideb referniw ar gyfer 2015/16, wedi ei ddsbarthu eisoes.

Eglurodd y Cyngorydd J. Thompson-Hill bod proses y gyllideb wedi symud at ddiwedd yr ail gam. Roedd Atodiad 1 yn dangos y darlun o broses y gyllideb, er gwybodaeth, ac roedd tabl o ddigwyddiadau allweddol yn y broses wedi ei gynnwys yn yr adroddiad.

Roedd strategaeth gyllidebol y cyngor wedi nodi bwch cyllidebol o hyd at £18 miliwn dros ddwy flynedd yn flaenorol. Cafodd hyn ei lywio'n bennaf gan arwyddion y byddai setliad cyllido'r Cyngor yn cael ei dorri o 4.5%. Mae'r Setliad Llywodraeth Leol Dros Dro yn dangos y byddai'r gostyngiad arian parod yn 3.7%, sy'n cyfateb i £5.3 miliwn. Gyda'r costau y mae'n rhaid i'r cyngor eu hariannu, fel cynnydd mewn cyflog, pensiynau ac ynni, mae bwch y gyllideb ar gyfer 2015/16 bellach yn oddeutu £8.3 miliwn a disgwylir y bydd yn oddeutu £8.8 miliwn yn 2016/17 – cyfanswm o £17.1 miliwn.

Mae dadansoddiad o'r symudiadau mewn rhagdybiaethau rhwng mis Medi a diwedd mis Tachwedd wedi ei gynnwys yn Atodiad 2. Mae'n amlinellu effaith y newidiadau yn sgil y Setliad Dros Dro, gan gynnwys effaith trosglwyddo grantiau i mewn ac allan o'r Setliad, ac yn dangos y symudiad mewn rhagdybiaethau pwysau cost yn ystod y cyfnod. Bydd y rhagdybiaethau yn newid yn rheolaidd ac fe ddangosir hyn yn y symudiad dros y tri mis diwethaf sy'n cynnwys rhagdybiaethau ar gyfer costau straen pensiwn, ardoll y gwasanaeth tân a chodiad cyflog. Mae Atodiad 3 yn dangos tablau o'r Setliad Dros Dro i dynnu sylw at y canlynol:-

- Mae Tabl 1 yn dangos y sylfaen a addaswyd gyda gostyngiad o 3.7%.
- Mae Tabl 2 yn dangos sut yr addaswyd y sylfaen gan drosglwyddiadau i mewn ac allan o'r Setliad.
- Mae Tabl 3 yn dangos trosglwyddiadau pellach wedi eu cynnwys yn y Setliad ond heb eu hariannu'n benodol.
- Mae Tabl 4 yn dangos rhestr o'r grantiau rhwng 2014/15 a 2015/16.

Mae Tabl 4 yn tynnu sylw at y mater ynghylch y Gronfa Gofal Canolraddol a'r Gronfa Cydweithredu Rhanbarthol. Sefydlwyd y Gronfa Cydweithredu Rhanbarthol yn 2013/14 fel grant 3 blynedd i ariannu prosiectau cydweithio rhanbarthol ac roedd cyfanswm o £10 miliwn ar gael ar draws Cymru. Yn 2014/15, dargyfeiriwyd hanner y gronfa i gronfa gwerth £50 miliwn (y Gronfa Gofal Canolraddol) i hybu gwell integreiddio rhwng iechyd a gofal cymdeithasol. Roedd setliad dros dro yn dangos diwedd y Gronfa Gofal Canolraddol ond roedd yn cynnwys oddeutu £5 miliwn o arian y Gronfa Cydweithredu Rhanbarthol a oedd yn ariannu nifer o brosiectau sydd â blwyddyn arall ar ôl.

Mae'r setliad terfynol ar gyfer 2015/16 wedi ei gyhoeddi ddechrau mis Rhagfyr. Bydd ail gam proses y gyllideb yn dod i ben gyda chyflwyno cynigion i'r Cyngor ym mis Rhagfyr. Cyfanswm y cynigion yw £3.6 miliwn yn 2015/16 ac £1.8 miliwn yn 2016/17, a gyda'r cynigion a gymeradwywyd gan y Cyngor ym mis Medi, bydd cyfanswm yr holl gynigion yn dod i £7.3 miliwn yn 2015/16 a £2.7 miliwn yn 2016/17.

Byddai Cam 3 proses y gyllideb yn ystyried y cynigion terfynol i gydbwysu cyllideb 2015/16, gan gynnwys opsiynau ar gyfer Treth y Cyngor a defnyddio unrhyw gronfa wrth gefn. Mae'r materion hyn wedi eu trafod yng ngweithdy'r aelodau ar 12 Rhagfyr cyn i'r gyllideb gael ei chymeradwyo'n derfynol ym mis Chwefror. Byddai Cam 3 o'r broses hefyd yn parhau i ddatblygu opsiynau arbedion ar gyfer 2016/17. Roedd yr adroddiad i'r Cyngor ar 9 Rhagfyr wedi amlygu proses ymgynghori sylweddol ac mae'r manylion llawn wedi eu crynhoi yn yr adroddiad. Cyfeiriodd y Cadeirydd at faterion a godwyd ynglŷn â gwybodaeth yn ymwneud â'r broses o ryddid a hyblygrwydd, a'r ymateb a gafwyd y gallai Aelodau ofyn cwestiynau pellach y gellid eu harchwilio yng Ngweithdai'r Gyllideb.

Esboniodd Mr P. Whitham y nodwyd yn flaenorol mai cyllid oedd y risg pwysicaf sy'n wynebu'r Cyngor, ac roedd yn teimlo bod tri risg penodol allweddol ym Mhroses y Gyllideb y dylai'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol dderbyn sicrwydd yn eu cylch, sef:-

- risgiau o wanhau neu gael gwared ar reolaethau wrth i adnoddau leihau, gan arwain o bosibl at fwy o risg Llywodraethu;
- mewn achos o ddiswyddiadau, y risgiau o fethu gwireddu arbedion ariannol yn 2016/17 o ganlyniad i beidio â gwneud penderfyniadau rŵan;
- risgiau arloesi fel risgiau i gaffael pethau'n allanol a mewnol, os nad yw amodau a thelerau contractau ymlaen llaw, agweddau cychwynnol o reoli contractau yn cael eu rheoli'n iawn.

Awgrymodd Mr Whitham y gellir cyfeirio at y tri risg penodol, a'r sicrwydd yn eu cylch, yn yr adroddiad nesaf i'r Pwyllgor am Broses y Gyllideb. Eglurodd y Cadeirydd fod y meysydd a nodwyd wedi eu cyfeirio atynt yn y Cynllun Gweithredu ar gyfer Gwella Llywodraethu. Cyfeiriodd y Prif Gyfrifydd at broffil risg cyffredinol y Cyngor a gwelededd uchel y broses a fabwysiadwyd gyda phob cam yn cael ei archwilio a'i adolygu. Cadarnhawyd bod bwriad i adnabod y rhan fwyaf o'r arbedion ar gyfer 2016/17 erbyn dechrau blwyddyn ariannol 2015/16.

Eglurodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd bod y Prif Weithredwr yn dymuno mabwysiadu dull strategol o fonitro gweithrediad cyffredinol y toriadau a'r arbedion. Byddai dull rhaglen yn defnyddio Verto yn cael ei fabwysiadu er mwyn tracio cynnydd pob cynnig unigol. Byddai hefyd yn cynnwys trosolwg o sut mae'r Cyngor yn cyfathrebu â'r cyhoedd, gyda'r risgiau yn cael eu rheoli'n weithredol. Ar hyn o bryd mae Adnoddau Dynol yn cynhyrchu map o gynigion sy'n ymwneud â materion staffio.

Cadarnhaodd Pennaeth Archwilio Mewnol fod gwaith yn cael ei wneud ar reoli perthynas y Cyngor â chyrff allanol, ac eglurodd y Prif Gyfrifydd fod y Tîm Gweithredol Corfforaethol wedi gofyn am adolygiad ar ôl cwblhau'r gyllideb.

Mewn ymateb i bryderon a godwyd gan y Cynghorydd G. M. Kensler ynghylch unrhyw effaith ariannol ar y Cyngor yn sgil Diwygio Llywodraeth Leol, eglurodd y Cadeirydd mai dim ond Sir Ddinbych hyd yma sydd wedi cyflwyno Datganiad o Ddiddordeb. Dywedodd y Cynghorydd J. Thompson-Hill y byddai gwaith y Cyngor yn parhau, gyda'r bwriad o fynd i'r afael â'r materion gyllidebol presennol, hyd nes bydd penderfyniad ffurfiol wedi ei wneud. Cadarnhaodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd y byddai busnes y Cyngor yn datblygu yn ôl yr arfer yn ystod y tair blynedd nesaf gan ganolbwyntio ar broses y gyllideb. Amlinellodd y Prif Gyfrifydd rôl y Pwyllgor mewn perthynas â Diwygio Llywodraeth Leol, a'r gwaith y gellid ei wneud gyda Chonwy mewn perthynas â chynhyrchu Cynllun Busnes.

Eglurodd y Cadeirydd fod ei awgrym yng nghyfarfod y Cyngor, 'bod Asesiadau o Effaith ar Gydraddoldeb Proses y Gyllideb hefyd yn cynnwys effaith y toriadau yn y gyllideb ar bobl ar incwm isel', wedi cael derbyniad da gan y Prif Weithredwr. Yn dilyn trafodaeth bellach:-

PENDERFYNWYD - bod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol yn derbyn ac yn nodi'r adroddiad yn amodol ar y sylwadau sydd wedi eu gwneud.

(RW i weithredu)

6 ADOLYGIAD SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU O GYNLLUNIO ARIANNOL

Derbyn adroddiad gan Swyddfa Archwilio Cymru ar Asesiad Cynllunio Ariannol Sir Ddinbych (copi ynghlwm).

Cyflwynodd cynrychiolydd Swyddfa Archwilio Cymru adroddiad terfynol Swyddfa Archwilio Cymru ar gynllunio ariannol Sir Ddinbych (copi ynghlwm) a darparwyd crynodeb o'r canfyddiadau allweddol canlynol:-

- Mae gan y Cyngor drefniadau rheoli ariannol da heb unrhyw ddiffyg uniongyrchol.
- Mae gan y Cyngor hanes da o ran cyflawni arbedion a nodwyd o fewn blwyddyn yn erbyn y camau gweithredu a gymeradwywyd.
- Mae cynlluniau a threfniadau'r Cyngor yn y dyfodol i sicrhau arbedion yn addas i'r diben ac yn cael eu rheoli'n effeithiol.
- Nid oes cynigion nac argymhellion yn sgil yr adolygiad hwn.

Hysbyswyd y Pwyllgor bod yr adroddiad wedi ei roi ar wefan y Cyngor, a chytunwyd gyda'r awgrym y dylai'r ddogfen fod yn destun datganiad i'r wasg ac y dylid rhoi gwybod i'r Tîm Cyfathrebu a Rheoli Ymgyrchoedd. Eglurodd cynrychiolydd Swyddfa Archwilio Cymru y byddai'r broses ymgysylltu a fabwysiadwyd o ran y wasg yn fater i'r cynghorau perthnasol ei ystyried, a chadarnhaodd bod Sir Ddinbych, o ran cydymffurfio, wedi bodloni'r gofynion disgwylidig.

Mewn ymateb i bryderon a godwyd gan y Cynghorydd S. A. Davies, eglurodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd fod Sir Ddinbych wedi fframio ei ymarfer gyda'r cyhoedd yn ofalus drwy gynnal proses ymgysylltu, lle gofynnwyd am eu barn ynghylch effaith y cynigion, yn hytrach na

chynnal proses ymgynghori. Cadarnhaodd y byddai'n rhaid i Aelodau Etholedig wneud dewisiadau.

Yn dilyn trafodaeth bellach:-

PENDERFYNWYD - bod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol:-

(a) yn derbyn ac yn nodi cynnwys adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru,
(b) yn sicrhau y rhoddir gwybod i'r Tîm Cyfathrebu a Rheoli Ymgyrchoedd y dylai'r ddogfen yn eu barn hwy fod yn destun datganiad i'r wasg.
(GW i Weithredu)

7 CAFFAEL GWASANAETHAU ADEILADU - DIWEDDARIAD

Roedd adroddiad y Pennaeth Archwilio Mewnol, a oedd yn rhoi manylion gwaith dilynol diweddaraf Archwilio Mewnol mewn perthynas â Chaffael Gwasanaethau Adeiladu yn dilyn ei adroddiad cychwynol ym mis Hydref, 2013 ac adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru ym mis Mawrth, 2014, wedi ei gylchredeg yn flaenorol.

Cyhoeddodd Archwilio Mewnol adroddiad ar Gaffael Gwasanaethau Adeiladu ym mis Hydref 2013 a oedd yn rhoi sgôr sicrwydd 'isel', gyda chynllun gweithredu ar gyfer gwella. Daeth yr adolygiad i'r casgliad "bod cryn le i wella. Trwy ddatblygu ymagwedd strategol, mae potensial i wneud caffael gwaith adeiladu yn llawer mwy effeithlon drwy symleiddio prosesau a'u gwneud yn fwy cyson, gyda'r fantais o ddileu dyblygu."

Soniodd adroddiad mis Mawrth, 2014 Swyddfa Archwilio Cymru am waith cynnal a chadw adeiladau ysgolion, gan ddod i'r casgliad "bod angen gwneud gwelliannau i'r trefniadau caffael presennol i sicrhau bod y Cyngor yn gallu dangos ei fod yn sicrhau gwerth am arian. Yn ogystal, nid yw'r Cyngor yn cydymffurfio'n llawn â'i reolau gweithdrefn contract presennol."

Mae'r cynllun gweithredu dilynol, Atodiad 1, yn cynnwys 21 cam gweithredu'r gwasanaeth Archwilio Mewnol a chynlluniau gweithredu Swyddfa Archwilio Cymru. Er bod rhywfaint o gynnydd wedi ei wneud ers yr adroddiad dilynol cyntaf ym mis Medi, 2014, dim ond wyth cam gweithredu sydd wedi eu gweithredu'n llawn, er bod pob un o'r camau gweithredu sy'n weddill ar y gweill. Bu cynnydd o ran datblygu strategaeth gaffael ddrafft a rheolau'r weithdrefn contractau, y mae'r ddau ohonynt yn effeithio ar weithredu nifer o gamau gwella eraill. Cadarnhaodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd fod Rheolau'r Weithdrefn Contractau bellach wedi eu cymeradwyo gan y Cyngor ac y byddant yn cael eu hymgorffori yng Nghyfansoddiad y Cyngor.

Mynegodd Mr P. Whitham bryder ynghylch goblygiadau ariannol posibl i'r Cyngor drwy beidio â chael Strategaeth Gaffael o ran Adeiladu a Chaffael. Cyfeiriodd hefyd at arwyddocâd cyflwyno prosiectau o fewn y Cynllun Corfforaethol yn briodol.

Eglurodd y Prif Gyfrifydd fod trafodaethau wedi eu cynnal rhwng y Swyddog Caffael Strategol Dros Dro ac Adnoddau Dynol o ran sicrhau bod aelodau perthnasol o

staff, gydag unrhyw gyfrifoldeb caffael, yn mynychu sesiynau hyfforddi Rheolau'r Weithdrefn Contractau fesul gwasanaeth. Cadarnhaodd y Pennaeth Archwilio Mewnol fod gwaith yn cael ei wneud ar hyn o bryd mewn ysgolion gyda rheolwyr cyllid, penaethiaid a chyrrff llywodraethu a fyddai'n ymgorffori rheolau'r weithdrefn contractau ac agweddau cyfathrebu perthnasol.

Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cynghorydd S. A. Davies, cytunodd y swyddogion i ddarparu manylion am yr oedi a gafwyd oherwydd materion yn ymwneud â'r rheolwr prosiect, o ran Risg Rhif 3.

Ymatebodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd i gwestiwn gan Mr P. Whitham mewn perthynas â Risg Rhif 11 ac esboniodd fod y system Verto, a ddefnyddir i reoli prosiectau, wedi ei diweddarau i gynnwys cwestiynau ychwanegol y mae'n rhaid eu hateb cyn cael caniatâd i symud ymlaen i gam nesaf y broses.

Yn ystod y drafodaeth a ddilynodd mynegodd y Pwyllgor beth pryder ynghylch lefel y cynnydd a gyflawnwyd gan ofyn am adroddiad pellach ym mis Ionawr, 2015. Cytunodd yr Aelodau y dylid gofyn i'r Swyddog Caffael Strategol Dros Dro fynychu'r cyfarfod er mwyn darparu manylion pellach.

PENDERFYNWYD - bod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol:-

(a) yn derbyn ac yn nodi cynnwys adroddiad dilynol Swyddfa Archwilio Cymru; ac yn

(b) gofyn am gael adroddiad pellach ym mis Ionawr, 2015, a gwahodd y Swyddog Caffael Strategol Dros Dro i fynychu'r cyfarfod.

(GW ac IB i Weithredu)

8 CYNLLUN GWELLA'R DREFN LYWODRAETHOL

Roedd adroddiad gan y Pennaeth Archwilio Mewnol sy'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am Gynllun Gwella Trefn Lywodraethol y Cyngor sy'n deillio o 'ddatganiad llywodraethu blynyddol' y Cyngor 2013/14 – 'Sicrhau llywodraethu da a gwelliant parhaus', wedi ei gylchredeg yn flaenorol.

Mae'r adroddiad yn darparu gwybodaeth am y cynnydd sy'n digwydd o ran rhoi'r gwahanol gamau gweithredu sydd wedi eu cynnwys yng Nghynllun Gwella Trefn Lywodraethol y Cyngor ar waith, er mwyn sicrhau bod gan y Cyngor drefn lywodraethol gadarn ac effeithiol ar waith. Roedd Datganiad Llywodraethu Blynyddol, 'Darparu llywodraethu da a gwelliant parhaus', yn darparu hunanasesiad tryloyw a chytbwys o drefn lywodraethol y Cyngor, ac yn amlygu unrhyw wendid llywodraethu arwyddocaol ac unrhyw faes arall y mae angen ei wella.

Mae'r meysydd gwella wedi eu cynnwys yng Nghynllun Gwella'r Drefn Lywodraethol, a oedd yn cynnig camau gweithredu i fynd i'r afael â gwendidau, y swyddogion sy'n gyfrifol am y camau gweithredu hynny ac amserlenni. Mae diweddariad ar gynnydd Cynllun Gwella'r Drefn Lywodraethol wedi ei gynnwys yn Atodiad 1.

Nid yw hunanasesiad o'r 'Datganiad Llywodraethu Blynyddol' wedi cyfrannu'n uniongyrchol at y Blaenoriaethau Corfforaethol. Er nad yw'r hunanasesiad ei hun yn cyfrannu'n uniongyrchol at Flaenoriaethau Corfforaethol, mae'n darparu asesiad a sicrwydd ar y gwaith o gyflawni'r Cynllun Corfforaethol, perfformiad gweithredol ac ariannol y Cyngor, trefniadau llywodraethu, ymgysylltu â'r gymuned ac ati, gyda phob un ohonynt yn cael eu cyfeirio tuag at gyflawni'r Blaenoriaethau Corfforaethol.

Cadarnhaodd y Pennaeth Archwilio Mewnol fod swyddogion sy'n gyfrifol am weithredu'r camau a nodwyd yn y cynllun wedi eu hymgynghori â nhw. Eglurodd, pe na bai Cynllun Gwella'r Drefn Lywodraethol yn cael ei weithredu, byddai gwendidau yn aros yn nhrefn lywodraethol y Cyngor, a allai arwain at:-

- adroddiadau rheoleiddiol niweidiol;
- defnydd gwael o arian cyhoeddus;
- methiant i wella meysydd corfforaethol a meysydd gwasanaeth allweddol;
- colli hyder budd-ddeiliaid; ac
- effaith andwyol ar enw da'r Cyngor.

Cafwyd yr ymatebion canlynol i gwestiynau gan Mr P. Whitham:-

- Cadarnhaodd y Pennaeth Archwilio Mewnol y byddai Cam 2 y datblygiad ar drosglwyddo swyddogaethau yn cynnwys y fframwaith rheoli'r berthynas â phartïon eraill. Byddai hyn yn cynnwys swyddogaeth gomisiynu gref a fyddai yn ei lle cyn i unrhyw swyddogaeth gael ei gaffael yn fewnol neu'n allanol.
- Eglurodd y Cadeirydd y bydd Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor ym mis Chwefror, 2015.

Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cynghorydd G. M. Kensler, eglurodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd y byddai'r Gweithgor Cyfansoddiad yn cyfarfod ym mis Ionawr, 2015 cyn cyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol. Mynegodd y Cynghorydd S. A. Davies bryderon ynghylch cywirdeb cynnwys llyfryn y Grŵp Cydraddoldeb Corfforaethol.

PENDERFYNWYD - bod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol yn derbyn ac yn nodi cynnwys yr adroddiad.

9 TALIAD ARIANNOL I RAI SY'N GADAEL GOFAL - DIWEDDARIAD

Derbyniodd y Pwyllgor ddiweddariad ar lafar gan Bennaeth y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd ar gynnydd y Cynllun Gweithredu a gynhwysir yn yr adroddiad Archwilio Mewnol ar Daliadau Ariannol i'r Rheiny sy'n Gadael Gofal. Cylchredwyd yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor ym mis Tachwedd, 2014 gyda'r papurau ar gyfer y cyfarfod.

Cyfeiriodd y Cadeirydd at y farn a fynegwyd yn y cyfarfod blaenorol bod y pennawd gweithredu, nad oedd cyfarfod wedi ei gynnal rhwng y Pennaeth Refeniw a Budd-daliadau a'r Rheolwr Gwasanaeth - Plant sy'n Derbyn Gofal, wedi cael effaith andwyol ar rai o'r camau gweithredu eraill a nodwyd. Cytunodd y Pwyllgor y dylid

gwahodd Pennaeth Refeniw a Budd-daliadau a Rheolwr Gwasanaeth Plant sy'n Derbyn Gofal i fynychu cyfarfod mis Rhagfyr, 2014 i esbonio'r diffyg cynnydd a rhoi sicrwydd bod y Cynllun Gweithredu yn cael ei ddatblygu.

Eglurodd Pennaeth y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd, ar ôl cysylltu ymhellach gydag Archwilio Mewnol, mai'r cyswllt priodol yw'r Gwasanaethau Caffael yn hytrach na Refeniw a Budd-daliadau. Roedd y prif feysydd o bryder yn ymwneud â:-

- Pwysigrwydd sicrhau bod system gadarn i fynd i'r afael â'r gwaith o reoli'r symiau mawr o arian parod a drinnir yn Ffordd Brighton, y Rhyl.
- Mae'r Gwasanaeth, o ganlyniad i benderfyniadau'r Llywodraeth a'r Llys, yn gweithredu fel asiantaeth fudd-daliadau ac mae angen archwilio sut i gyflawni'r swyddogaeth hon yn effeithiol, a rhoi sylw i faterion a dimensiynau cysylltiedig eraill.
- Rôl y Cyngor fel rhiant corfforaethol i ddefnyddwyr gwasanaeth, a'r angen i edrych ar weithredu systemau addas ar gyfer y Cyngor a defnyddwyr gwasanaeth.

Eglurwyd bod y broses archwilio mewnol wedi ei sefydlu i roi cyfeiriad ac arweiniad wrth ddatblygu Cynllun Gweithredu. Cadarnhawyd bod cynnydd wedi ei gyflawni ac amlygwyd y materion canlynol:-

- Anawsterau sy'n codi pan nad yw defnyddwyr gwasanaeth yn gallu rheoli eu harian eu hunain.
- Yr angen i sicrhau cydbwysedd rhwng rheoli'r broses fel asiantaeth fudd-daliadau a rhiant corfforaethol, i sicrhau bod defnyddwyr gwasanaeth yn defnyddio eu cyllid dros gyfnod penodol o amser.
- Na fu fawr ddim effaith andwyol ar ddefnyddwyr gwasanaeth. Mae'r prosesau a ddefnyddiwyd wedi sicrhau bod gofynion ac anghenion defnyddwyr gwasanaethau wedi cael sylw.
- Yr angen i sicrhau nad yw materion sy'n ymwneud â rheoli arian parod yn cael effaith andwyol ar ddefnyddwyr gwasanaeth. Crynhowyd y manylion yn ymwneud â rheoli llif arian ac archwilio modelau talu newydd.

Darparodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd yr wybodaeth ganlynol mewn perthynas â Refeniw a Budd-daliadau:-

- Cynnydd yn lefel y galw am arian parod a'r mesurau diogelu a ddefnyddir.
- Cydnabuwyd bod Tîm Gwasanaethau Plant yn sicrhau bod anghenion defnyddwyr gwasanaeth yn cael eu diwallu.
- Aryn i leihau taliadau arian parod lle bo'n bosibl, er mwyn lleihau'r posibilrwydd o dwyll a cham-drin.
- Yr angen i archwilio gweithgarwch caffael, cynnwys darparu tocynnau bws, sefydliadau elusennol ac ymgysylltiad trydydd sector arall.
- Pwysigrwydd sicrhau set gadarn o weithdrefnau a phrosesau wedi eu sefydlu ar gyfer dosbarthu arian parod.
- Cadarnhawyd nad yw arian parod yn cael ei ddarparu ar gyfer caffael nwyddau gwyn.

Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cadeirydd ynglŷn â darparu hyfforddiant rheolaeth ariannol, cyfeiriodd Rheolwr Gwasanaeth Plant sy'n Derbyn Gofal at y rhaglen reoli arian a ddarperir gan Elusen Plant Barnardos. Amlinellodd hefyd y broses i fynd i'r

afael â'r camau gweithredu a amlygwyd a oedd yn cynnwys trafodaethau gyda'r Uwch Swyddog Caffael mewn perthynas â nwyddau gwyn, cardiau talu ymlaen llaw a thocynnau teithio.

Darparodd Rheolwr Gwasanaeth Plant sy'n Derbyn Gofal grynodedb manwl o'r cynnydd a wnaed o ran Materion Risg 1, 2 a 3 yn y Cynllun Gweithredu. Eglurodd y Prif Gyfrifydd nad oedd unrhyw ateb perffaith ar gael a bod y camau a gymerwyd yn realistig o ystyried yr hyn sydd ar gael. Cytunodd y Pennaeth Archwilio Mewnol bod adroddiad cynnydd yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ym mis Mawrth, 2015.

Yn dilyn trafodaeth bellach:-

PENDERFYNWYD - bod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol:-

(a) yn derbyn ac yn nodi' camau gweithredu yn yr adroddiad, ac yn

(b) gofyn i'r Pennaeth Archwilio Mewnol gyflwyno adroddiad diweddar i'r Pwyllgor yng nghyfarfod mis Mawrth, 2015.

(IB i Weithredu)

10 ADBORTH O'R CYFARFOD CYDRADDOLDEB CORFFORAETHOL

Roedd y Cynghorydd M. L. Holland wedi ymddiheuro oherwydd salwch ac ni chyflwynwyd adroddiad.

11 RHAGLEN WAITH Y PWYLLGOR LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL

Cyflwynwyd Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol (a gylchredwyd eisoes) i'w ystyried.

Cadarnhaodd y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor yn amodol ar gynnwys yr adroddiadau canlynol:-

28 Ionawr, 2015:-

- Oherwydd prinder amser gofynnodd yr Aelodau am adroddiad trosolwg ynglŷn â Diweddariad Adolygiad Hamdden Clwyd.
- Cynnwys adroddiad diweddar gan y Swyddog Caffael Strategol Dros Dro ar Gaffael Gwasanaethau Adeiladu yn y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol.

26 Mawrth, 2014:-

- Adroddiad ar Adolygiad Hamdden Clwyd.
- Adroddiad ar weithgarwch Swyddfa Archwilio Cymru.

Mewn ymateb i bryderon a godwyd gan y Cynghorydd S. A. Davies, cytunwyd y byddai'r Cynghorydd Davies yn anfon gwybodaeth yn ymwneud â'r Cynllun Pensiwn at Gadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol erbyn 8 Ionawr, 2015. Yna byddai'r wybodaeth yn cael ei chyflwyno er ystyriaeth Grŵp

Cadeiryddion ac Is-Grŵp Cadeiryddion Archwilio a'i chyflwyno wedyn, o bosibl, i'r Pwyllgor Archwilio priodol. Eglurodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd fod y Cynllun Pensiwn yn gynllun statudol. Fodd bynnag, gellir comisiynu adroddiad gwybodaeth sy'n cynnwys y manylion perthnasol i'w hystyried gan yr Aelodau. Eglurodd cynrychiolydd Swyddfa Archwilio Cymru mai Sir y Fflint yw Awdurdod Gweinyddol Cronfa Bensiwn Clwyd ac y byddai'n bwysig nodi'r strwythurau llywodraethu sydd yn eu lle. Cadarnhawyd y byddai unrhyw oblygiadau ar gyfer y Cynllun Pensiwn yn sgil Diwygio Llywodraeth Leol yn cael eu hystyried a'u cynnwys yn yr Achos Busnes.

PENDERFYNWYD - yn amodol ar yr uchod bod y Pwyllgor yn cymeradwyo'r Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.30 p.m.